

SOCIAL- OCH MILJÖUTSKOTTETS BETÄN- KANDE

Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av alkohollagen

1994-95

nr 13

FR 32

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att det stiftas en landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av alkohollagen (FFS 1143/94). Lagförslaget leder till att de gällande bestämmelserna i riket om servering av alkoholdrycker kommer att tillämpas även i landskapet.

Lagen föreslås skall träda i kraft så fort som möjligt.

Dessutom föreslår landskapsstyrelsen att lagen om mellanöl (FFS 462/68) upphävs.

Utskottets förslag

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Enligt självstyrelselagens 18 § 13 punkt har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om tillstånd till utskänkning av alkoholdrycker medan riket i enlighet med 29 § 1 mom. 4 punkten har lagstiftningsbehörighet i fråga om övrig alkohollagstiftning. Den övriga alkohollagstiftningen är dock enligt självstyrelselagen att hänföra till de rättsområden vilka helt eller delvis kan överföras till landskapets behörighetsområde genom vanlig lag antagen av riksdagen med Ålands lagtings samtycke.

I riket gäller från och med den 1 januari 1993 en ny alkohollag. Eftersom serveringstillstånd hör till de rättsområden som överfördes till landskapets behörighet genom den nya självstyrelselagen blir självstyrelselagens övergångsstadganden tillämpliga. Enligt 71 § i självstyrelselagen skall på sådana rättsområden som överfördes till landskapets behörighet i och med den nya självstyrelselagen, den rikslag som gällde den 1 januari 1993 fortsättningsvis gälla i landskapet till dess att den har upphävts genom landskapslag. Detta innebär att den gamla alkohollagen jämte förordning fortfarande är tillämpliga i landskapet liksom den i riket numera upphävda lagen om mellanöl.

Den nya alkohollagen är i sin helhet reviderad. De huvudsakliga ändringarna i förhållande till den gamla alkollagen i fråga om servering av alkoholhaltiga drycker är följande:

- prissättningen av alkoholdrycker som serveras har blivit helt fri,
- serveringen får inte inledas före klockan 09.00 mot 11.00 enligt den gamla lagen,
- för serveringspersonal gäller en åldersgräns om 18 år mot 20 år enligt den gamla lagen,
- mellanölstillstånd gäller även för andra alkoholdrycker som har tillverkats genom jäsnings och som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol d.v.s. också cider.

Därtill noterar utskottet att mellanölsrättigheter beviljas genom s.k. bunden prövning så att var och en som uppfyller de stadgade förutsättningarna beviljas rätt att servera mellanöl. Vidare noterar utskottet att tyngdpunkten i alkohollagens kriterier vid prövning av ansökningar om övriga serveringstillstånd i större utsträckning än tidigare förefaller läggas vid sökandens yrkeskunskap och erfarenhet samt vid serveringslokalernas ändamålsenlighet än vid alkoholpolitiska hänsynstaganden. Sammantaget konstaterar utskottet att den nya alkohollagen utgör en liberalisering ifråga om tillstånd till servering av alkoholdrycker.

I sin framställning föreslår landskapsstyrelsen att rikets alkohollagsbestämmelser om serveringstillstånd skall bli tillämpliga i landskapet genom blankettlagstiftning. Eftersom rikets alkohollag till övervägande del redan är gällande i landskapet skulle de åländska företagen i annat fall vara tvugna att jämsides tillämpa två lagar. Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning att blankettlag i detta skede är mest ändamålsenlig men konstaterar samtidigt att ett antagande av blankettlag inte hindrar att en landskapslag om servering av alkoholdrycker med från rikets lag avvikande bestämmelser, i ett senare skede vid behov utarbetas. Utskottet konstaterar att behovet av en egen alkohollag torde öka om det blir aktuellt att genom rikslag helt eller delvis överföra behörigheten gällande övrig alkohollagstiftning från riket till landskapet. I sammanhanget kan nämnas att utskottet emotser landskapsstyrelsens aviserade alkoholpolitiska program.

Vad gäller övervakning av efterlevnaden i fråga om beviljade serveringstillstånd konstaterar utskottet att ansvaret för övervakningen numera i större utsträckning åligger innehavarna av serveringstillstånd medan myndigheternas övervakningsskyldighet minskat. Enligt utskottets åsikt bör erfarenheter av detta system utvinnas varefter landskapsstyrelsen vid behov bör vidta nödvändiga åtgärder. Utskottet konstaterar i sammanhanget att landskapsstyrelsen anlitat en person att på deltid sköta landskapets övervakning.

Utskottet har tagit del av högsta domstolens utlåtande nr 1785/1979 om blankettlagstiftning om konsumentskydd, i vilket domstolen konstaterar att landstingsbeslutet om antagande av en blankettlag om konsumentskydd huvudsakligen gällde områden på vilka lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket varför landstinget hade överskridit sin behörighet. Enligt utskottets mening torde en sådan behörighetsöverskridning inte vara aktuell i fråga om den i framställningen föreslagna blankettlagen eftersom landskapsstyrelsen föreslår att rikslagen skall tillämpas i landskapet bara till den del den innehåller bestämmelser om tillstånd till servering av alkoholdrycker varför lagen huvudsakligen gäller ett område på vilket lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet.

Detaljmotivering

1 § I paragrafen sägs att alkohollagen skall tillämpas i landskapet till den del den innehåller bestämmelser om tillstånd till servering av alkoholdrycker. Utskottet konstaterar i förtydligande syfte att begreppet servering av alkoholdrycker givetvis inkluderar därtill ansluten övervakning.

5 § Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Eftersom avsikten vid antagandet av rikets nya alkohollag var att alkoholbrotten senare skall intas i strafflagen beslöt riksdagen att upphäva den gamla alkohollagen förutom vad gäller 9 kap. samt 104 och 105 §§ som reglerar alkoholbrotten. Med hänsyn till rättssäkerheten föreslår landskapsstyrelsen att uttryckliga bestämmelser om brott mot stadganden om servering av alkoholdrycker skall intas i landskapslagen.

Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning men finner att straffbestämmelserna bör vara kompletta så att också den som utan serveringstillstånd serverar alkoholdrycker skall kunna dömas för olovlig servering av alkoholdryck. Utskottet föreslår därför ett tillägg till inledningarna av paragrafens 1 och 2 mom.

Utskottet föreslår också en ändring av brottsrubriceringen i 1 mom. så att *olovlig försäljning av alkoholhaltigt ämne* ersätts med *olovlig servering av alkoholdryck* eftersom *försäljning* av alkoholdrycker enligt självstyrelselagens behörighetsfördelning hör till rikets behörighetsområde liksom all hantering förutom servering av *alkoholhaltiga ämnen*.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 19 april 1995 inbegärt social- och miljöutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har med hänvisning till landstingsordningens 41 § 1 mom. inhämtat näringsutskottets utlåtande över de näringspolitiska aspekterna av de i landskapsstyrelsens

framställning ingående lagförslagen. Utlåtandet bifogas betänkandet.

Utskottet har i ärendet hört vice lantrådet Harriet Lindeman, lagberedningssekreteraren Tomas Lundberg och socialchefen Bengt Linde.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Karl-Göran Eriksson, vice ordföranden Gunnevi Nordman samt ledamöterna Beijar, Englund och Holmberg.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte anta det i framställningen ingående andra lagförslaget oförändrat och det första lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG

om tillämpning i landskapet Åland av alkohollagen

(Ingressen lika som i framställningen).

1-4 §§

(Lika som i framställningen).

5 §

Straffbestämmelser

Den som utan serveringstillstånd serverar alkoholdrycker samt den som innehar serveringstillstånd eller den som är anställd på ett serveringsställe och överlåter för servering erhållen alkoholdryck att bortföras från serveringsstället eller som på serveringsstället eller i anslutning till det serverar annan än lagligen till detta levererad alkoholdryck skall för olovlig servering av alkoholdryck dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som utan serveringstillstånd serverar alkoholdryck samt den som innehar serveringstillstånd eller den som är anställd på ett serveringsställe och som på något annat sätt än vad som anges i 1 mom. bryter mot bestämmelserna i alkohollagen eller alkoholförordningen om serveringsförbud, om serveringstider, om serveringsmängder eller om betalningssättet och skyldigheten att ge räkning vid serveringen skall för alkoholförseelse dömas till böter.

- 5 -

6-7 §§

(Lika som i framställningen).

Mariehamn den 11 maj 1995

Ordförande

Karl-Göran Eriksson

Sekreterare

Susanne Eriksson

ÅLANDS LAGTING

Till social- och miljöutskottet

från näringsutskottet

Social- och miljöutskottet har i brev av den 11 maj 1995 i enlighet med landstingsordningens 41 § 1 mom. inbegärt näringsutskottets utlåtande över de näringspolitiska aspekterna av det i landskapsstyrelsens framställning nr 32/1994-95 ingående förslaget till landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av alkohollagen. Näringsutskottet, som i ärendet hört t.f. näringschefen Per Ekström och företagaren Harry Gruner, får i anledning härav anföra följande:

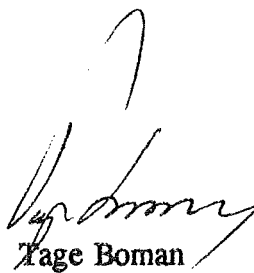
Utskottet har konstaterat att lagförslaget innebär en liberalisering vad gäller möjligheterna till servering av alkoholdrycker. Mot bakgrund av turismens betydelse i landskapet finner utskottet att en sådan ändring är till fördel ur näringspolitisk synvinkel. Samtidigt konstaterar utskottet att den föreslagna blankettlagen inte utesluter att en ny landskapslag utarbetas som på sikt ersätter blankettstadgandena.

Utskottet har således ur näringspolitisk synvinkel inget att invända mot att det i framställningen ingående lagförslaget i detta skede antas.

Mariehamn den 16 maj 1995

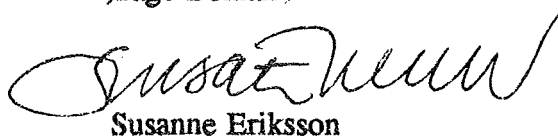
På näringsutskottets vägnar

Ordförande

Tage Boman

Sekreterare

Susanne Eriksson

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: Ordföranden Boman, vice ordföranden Harry Eriksson samt ledamöterna Abrahamsson, Häger och Sjöblom.

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911